

Kateřina Mastná: Masechet *Taanit* a jeho vliv na halachickou kodifikaci liturgie

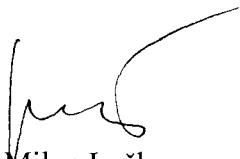
Autorka předkládá bakalářskou práci, která je z metodologického hlediska neobvyklá. V úvodních pasážích představuje, jak je běžné, motivaci k výběru tématu a nastiňuje cíle, kterých chce dosáhnout: ukázat spojitost mišnaického pojednání o dešti s halachickými rozhodnutími a jeho vazbu na židovskou liturgii. Jádrem vlastní práce je však velmi detailní práce s vybranými textovými pasážemi z Mišny, a to až „rabínským“ způsobem. Každý uvedený úsek textu, *mišnu*, autorka nejdříve doslovně přeloží, a pak provede jeho rozbor. Po úvodní charakterizaci daného úryvku po obsahové a formální stránce a s ohledem na širší kontext autorka prezentuje názory některých komentátorů k dané pasáži, pečlivě je srovnává a vyvozuje z nich vlastní závěry.

K danému postupu se autorka podle vlastních slov rozhodla, když „pochopila, že výchozím bodem judaismu je vždy text“. S ohledem na rabínský judaismus, resp. rabínské disputace, které jsou podstatné pro ustavování halachických předpisů, a tak zásadním způsobem do detailů ovlivňují život praktikujícího Žida, tato premisa platí téměř beze zbytku. Je třeba však mít stále na paměti, že v rabínském judaismu existují dva základní druhy „textů“: původní texty tzv. psané tóry (Bible a její výklady, *midraše*) a texty tzv. ústní tóry, zaznamenávané písemně až později a zachycující rabínská halachická rozhodnutí; k nim primárně patří právě Mišna, která je vlastně sbírkou takovýchto rozhodnutí. Tím je dána i různorodost a pestrost, až protikladnost názorů různých rabínů. Autorka si vybrala traktát (*masechet*) *Taanit*, který je v kontextu celé Mišny zvláštní, a soustředila se na několik aspektů stanovování postů v závislosti na opoždování příchodu či nedostatku dešťů. Specifický je tu vztah tohoto problému k modlitbě *Šmone esre*: má vliv na její obsah. Různost starověkých rabínských názorů pak konfrontuje s růzností některých středověkých a novověkých komentářů. Získává tak komparativní materiál, ze kterého vyvozuje dopady na liturgii, týkající se postů ve vztahu k nedostatku vláhy, resp. dešťů.

Autorkou proklamovaný širší nárok, totiž „doložit praktický vliv textu Mišny na současnou liturgii“, je ovšem poněkud problematický. Jednak jde jen o velmi malý a specifický tematický výsek, jenž se nedá bez dalšího zobecňovat, jednak tady chybí srovnávací materiál dalších rabínských disputací na dané téma z talmudického, a zvláště gaonského období, který se týká explicitně liturgie. Ovšem to by znamenalo rozsáhlejší práci, která by už byla mimo rámec předkládané studie. Autorka se v podstatě omezila na výklad relevantních mišnaických pasáží ve světle vybraných komentářů, a toto omezení lze zcela jistě akceptovat. Výsledkem je ovšem práce na hranici rabínského pojednání a akademického článku, což jí dává punc neobvyklosti a zajímavosti. Pro další případnou vědeckou práci by ale bylo dobré vzít tuto poznámku v úvahu a posunout důraz k větší „akademičnosti“.

Autorka prokazuje dobrou znalost pramenných jazyků, umí pracovat s primárním textem i s komentáři a vyvozovat vlastní závěry. Po formální stránce by práci prospěla větší preciznost a pečlivost v detailech (např. dodržovat jednotu v prepisech hebrejských výrazů), ale celkově lze práci považovat za zdařilou a vyhovující nárokům na bakalářskou práci. Doporučuji ji přijmout k obhajobě, navrhuji hodnocení velmi dobře až výborně.

V Praze dne 31. srpna 2007

PhDr. Milan Lyčka
Ústav filosofie a religionistiky FF UK